

UTMARKSKOMMUNENES SAMMENSLUTNING

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 118562-1003

Oslo, 25. juni 2012

USS' HØRINGSUTTALELSE TIL FINANSDEPARTEMENTETS HØRINGSNOTAT 28. MARS 2012 OM FORSLAG TIL EIENDOMSSKATTEFRITAK FOR ENKELTE UTMARKSOMRÅDER

1 INNLEDNING OG SAMMENFATNING

Det vises til Finansdepartementets høringsnotat 28. mars 2012 hvor departementet i del 1 foreslår obligatorisk fritak for eiendomsskatt i nasjonalparker og naturreservat (uavhengig av eierskap), samt obligatorisk fritak for lavproduktive grunneiendommer (i statlig eie).

Utmarkskommunenes Sammenslutning (USS) organiserer 83 kommuner, som alle har interesser i spørsmål om utmarksområder. Av medlemskommunene, er det 72 som har innført eiendomsskatt i 2011¹.

Nærværende hørings svar gjelder kun del 1 av departementets høringsnotat. USS har ingen kommentarer til departementets forslag i del 2 om frivillig bruk av formuesgrunnlag ved eiendomsskatteutskrivning på boliger.

USS' syn på departementets høringsforslag om fritak for eiendomsskatt i utmarksområder kan sammenfattes slik:

- USS er enig i departementets forslag om at det bør innføres en hjemmel for fritak av eiendomsskatt i områder underlagt *frivillig skogvern* og at dette fritaket gjøres *obligatorisk* på samme måte som for skog som drives aktivt, jf. eiendomskatteloven (esktl.) § 5 h.
- USS er videre enig i departementets forslag om at det bør innføres hjemmel for fritak for eiendomsskatt i *nasjonalparker og naturreservater*. For slike områder mener kommunene imidlertid at det må tilligge *kommunestyrets kompetanse* å vedta et slikt fritak. Fritaket bør således være *frivillig* og inntas i esktl. § 7.

¹ SSB 2011

- Forslaget om fritak bør også omfatte *øvrige verneområder*, herunder områder underlagt *landskapsvern og biotopvern*. Også for slike eiendommer bør kommunene kunne vedta *frivillig fritak* etter esktl. § 7.
- Departementets forslag om obligatorisk fritak for *statlige lavproduktiv grunneiendom* bør også være *frivillig*, slik at det er kommunestyret som eventuelt bør vedta fritak for slike eiendommer. Fritak bør således hjemles i esktl. § 7.
- Tilsvarende bør det innføres frivillige fritak fra eiendomsskatt for lavproduktiv grunneiendom i *privat eie*.

2 USS' SYN PÅ DEPARTEMENTETS FORSLAG OM FRITAK FOR EIENDOMSSKATT PÅ NASJONALPARKER OG NATURRESERVAT, UANSETT EIERSKAP, OG LAVPRODUKTIV GRUNNEIENDOMMER I STATLIG EIE

2.1 Innledning

I henhold til lov om eieendomsskatt til kommunane 6. juni 1975 nr. 29 (esktl.), tilligger det kommunen selv å bestemme om det skal skrives ut eiendomsskatt i kommunen. Etter esktl. § 3 kan kommunene videre vedta om det skal skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen, eller om det skal skrives ut eiendomsskatt i et mer avgrenset område, eller bare for visse eiendomsskatteobjekter. Denne frivilligheten for kommunene fremstår som et av eiendomsskattens grunnleggende fundament.

Etter dagens regler er kommunene forpliktet til å verdsette og beskatte samtlige faste eiendommer i kommunen, herunder også fjell, hei, myr, verneområder og annen utmark som ikke kan sies å ha så stor verdi som skatteobjekt. For mange kommuner innebærer forpliktelsen til også å måtte verdsette og beskatte utmarksarealer en barriere for å innføre eiendomsskatt i hele kommunen.

USS har erfart at flere medlemskommuner har gitt uttrykk for at det er behov for en større fleksibilitet når det gjelder eiendomsskatt på utmarksarealer, da i første rekke en mulighet for å unnta slike eiendommer fra skatteplikt. USS er følgelig i utgangspunktet positiv til departementets forslag om at utmarksområder skal kunne fristas, men mener at departementets forslag til obligatoriske fritak som en hovedregel må gjøres frivillige for kommunene. USS' standpunkt blir utdypet nedenfor.

2.2 Ad høringsnotatets punkt 5.2 – Finansdepartementets forslag om fritak for områder vernet som naturreservat eller nasjonalpark

2.2.1 Finansdepartementets forslag

Departementet forslår i punkt 5.2 i høringsnotatet at områder som er vernet som naturreservat eller nasjonalpark etter lov om forvaltning av naturens mangfold av 19. juni 2009 nr 100

(naturmangfoldloven) skal fritas for eiendomsskatt. Etter departementets vurdering skal fritaket gjøres obligatorisk etter eskl § 5. Departementet begrunner forslaget som følger:

- Nasjonalparker og naturreservater har en kraftig, allmenntilgjengelig båndlegging som medfører rådighetsinnskrenkninger
- Det fremstår som lite rimelig å beskatte eiendommene pga restriksjonene
- Områdene er allmenntilgjengelige og restriksjonene er etablert for fellesskapets beste
- Områdene har begrensede muligheter til økonomisk utnyttelsesmuligheter
- Verdsettelsen av slike områder er vanskelig

Departementet likestiller frivillig skogvern med naturreservater og nasjonalparker, slik at fritaksforslaget også omfatter slike områder.

Departementet går ikke inn for tilsvarende fritak for landskapsvernområder eller biotopvern, siden det er større mulighet til økonomisk utnyttelse av disse områdene. Samtidig legger departementet til grunn at de offentlige begrensningene blir ivaretatt i taksten, slik at takstene er lave.

2.2.2 USS' merknader

2.2.2.1 Departementets forslag til fritak for eiendomsskatteplikt i nasjonalparker og naturreservater må gjøres frivillige

USS slutter seg til departementets forslag om obligatorisk fritak av områder underlagt frivillig skogvern, se særskilt omtale nedenfor.

USS er videre positiv til at det innføres fritak for naturreservater og nasjonalparker, men mener at fritaket må gjøres frivillig, og ikke innføres som obligatoriske fritak. Finansdepartementet har ikke drøftet om det er mest hensiktsmessig at de foreslåtte fritakene i høringsnotatet skal være frivillige eller obligatoriske.

USS mener fritakene må gjøres frivillige av følgende grunner:

- Kommunene bør gis frihet ved valg av lokal beskatning

Det bør være opp til den enkelte kommune å avgjøre om de foreslåtte områdene skal fritas. Dette må ses i sammenheng med at eiendomsskatten er en frivillig skattart hvor det er kommunestyret som avgjør om det i det hele tatt skal innføres eiendomsskatt. Tilsvarende bør kommunestyret få kompetanse til å beslutte om det er hensiktsmessig å innføre fritak for nasjonalparker eller naturvernområder. Avgjørelsen fattes på grunnlag av lokale hensyn og lokal kjennskap om eiendomsstrukturen i den enkelte kommune. Det er kun på denne måten eiendomsskattereguleringen blir tilpasset de lokale forholdene og kommunens konkrete vurderinger.

- Kommuner som alt har innført eiendomsskatt i utmarksområdene i tråd med Stortingets vedtak fra 2006, vil lide tap ved å måtte reversere vedtaket

Etter at Stortinget i 2006 ga kommunene hjemmel til å innføre eiendomsskatt i hele kommunen, er det flere kommuner som alt har innført eiendomsskatt i utmarksområder. I noen tilfeller er de rettslige problemene og utfordringene som Finansdepartementet påpeker i sitt høringsnotat avklart, se nedenfor.

- Hensynet til verdsettelsesspørsmål tilsier valgfrihet

Departementet begrunner et *obligatorisk* fritak med at selve verdsettingen av nasjonalparker og naturreservater er en utfordring, og at kostnadene til taksering er uforholdsmessige store sammenholdt med inntektene fra eiendommene. USS er enig i at det kan begrunne et skattefritak, men mener at argumentet ikke kan begrunne at fritaket må være *obligatorisk*. Argumentet taler imidlertid sterkt for en valgfri ordning for den enkelte kommune. Det er den enkelte kommune som er nærmest til å foreta en konkret avveining mellom kostnadene ved taksering og mulige inntekter. De kommuner som mener å kunne taksere de foreslåtte fritaksområdene etter en fornuftig fremgangsmåte, og som mener dette er lønnsomt, må således gis mulighet til å eiendomsbeskatte områdene.

- Hensynet til kraftig, allmennyttig båndleggelse strekker ikke lenger enn at det bør være valgfritt for kommunene om det skal skrives ut eiendomsskatt

Departementet viser til at det er lite rimelig å ilegge naturreservater og nasjonalparker eiendomsskatt ettersom disse har en «*kraftig, allmennyttig båndleggelse som medfører at eiendomsretten til arealene kan få en sterkt redusert økonomisk betydning*». At det er små muligheter for økonomisk utnyttelse av eiendommen, kan slik USS ser det ikke innebære at eiendommen må anses som skattefri. Siden eiendomsskatten er en objektskatt, er det i utgangspunktet heller ikke relevant å ta i betraktning hvilken nytte den aktuelle skattyter har av eiendommen ved taksering. Likevel er det slik at begrensningen kan ha betydning for omsetningsverdien av denne type eiendommer mer generelt. Dette argumentet strekker imidlertid ikke lenger enn at samtlige utmarksområder fortsatt bør bestå som eiendomsskatteobjekter, men at kommunene gis *adgang* til å frita utmarkseiendommer fra eiendomsskatt etter en konkret avveining av graden av båndlegging etc.

Se USS' forslag til lovtekst i punkt 4 nedenfor.

- Særlige hensyn tilsier obligatorisk fritak for områder underlagt frivillig skogvern

Departementet foreslår at frivillig skogvern behandles likt med nasjonalparker og naturreservater, slik at disse underlegges et obligatorisk fritak.

Selv om USS mener at fritaket for nasjonalparker og naturreservater bør være frivillig, er det USS' oppfatning at fritaket for områder underlagt frivillig skogvern bør gjøres *obligatorisk*. Skog som drives aktivt er underlagt et obligatorisk fritak, jf. esktl. § 5 h, og det samme bør således gjelde om området underlegges frivillig vern. USS er derfor positiv til departementets forslag som vil

innebære at man unngår den uheldige situasjonen der skogeiendommen går fra å være obligatorisk fritatt ved skogdrift etter esktl. § 5 h, til at eiendommen blir skattepliktig ved frivillig skogvern.

USS har heller ingen innvendinger mot at fritakene for nasjonalparker, naturreservater og frivillige skogverk gjelder uavhengig av om grunnen er privat eller offentlig eid. USS mener forslaget ivaretar likebehandlingsprinsippet på en tilfredsstillende måte.

2.2.2.2 De frivillige fritakene må også omfatte øvrige verneområder

Etter USS' oppfatning står ikke nasjonalparker og naturreservater i en særstilling sammenholdt med øvrige verneområder og utmarksarealer som er eiendomsskattepliktige. De argumentene som departementet anfører til støtte for et fritak for nasjonalparker og naturreservater, får også anvendelse på landskapsvernområder og biotopvernområder. Det tilsier at også øvrige verneområder må kunne fritas.

USS begrunner sitt standpunkt som følger:

- Hensynet til likebehandling av eiendommer i kommunen

Likhetsprinsippet innebærer at alle kommunens skattytere har krav på lik behandling. Etter USS' oppfatning vil likhetsprinsippet bli bedre ivaretatt dersom departementet foreslår å innføre *frivillige* fritak også for *øvrige* verneområder. Følger man USS' syn om frivillig fritak også for nasjonalparker og naturreservater, oppnås det stor grad av likebehandling. Ved kommunestyrets vurdering av frivillig fritak etter eskl § 7, er det en forutsetning at like tilfeller behandles likt. Det er derfor USS' oppfatning at likhetsprinsippet blir bedre ivaretatt dersom kommunestyret gis kompetanse til å frita etter en avveining av de *faktiske restriksjonene*, slik at vernekategori blir underordnet. Det eneste unntaket en da står igjen med er obligatorisk fritak med skogvern, men dette har sammenheng med at aktiv skogdrift er underlagt et obligatorisk fritak.

- De faktiske forholdene må være avgjørende for fritak

Departementet uttaler på side 14 i høringsnotatet at "*[d]et finnes også landskapsvernområder med et restriksjonsnivå som ligger nær det høye restriksjonsnivået i nasjonalparker*". Graden av rådighetsinnskrenkninger varierer mellom ulike vernekategorier, men kan også variere innenfor samme vernekategori, jf. naturmangfoldloven § 34 og departementets beskrivelse på side 9. USS mener derfor at kommunene må gis tilgang til å frita også andre verneområder. Det blir da opp til kommunene å vurdere om restriksjonsnivået, samt øvrige hensyn, tilsier fritak.

USS viser også til at det er de faktiske og reelle forholdene som er avgjørende for om eiendommer faller inn under jord- og skogbruksfritaket etter esktl. § 5 h². Tilsvarende bør de reelle forholdene være utgangspunktet i vurderingen av om verneområder skal fritas eller ikke.

² Jf bl.a. Utv. 2010 s. 1416

- Behovet for en konkret regel

Departementet uttaler i høringsnotatet s. 15 at det *”bør fastsettes en klar og praktikabel grense mot de eiendomstyper som ikke skal omfattes [...] for å unngå skjønsmessige vurderinger som kan være vanskelige”*.

Slik USS ser det vil en regel basert på de konkrete forhold være mer forutsigbar enn en regel som utelukkende er basert på vernekategori. Hvilken vernekategori som velges vil i mange tilfelle bero på en sammensatt vurdering. Eiendommens økonomiske avkastning eller verdi er da underordnet. USS mener videre det ikke nødvendigvis vil oppstå vanskelige skjønsmessige vurderinger ved frivillige fritak for samtlige verneområder (og andre lavproduktive områder), såfremt kommunen gis kompetanse til å avgjøre spørsmålet. Det må legges til grunn at kommunestyrene bare vil vedta eiendomsskatt for den type eiendommer der de faktiske forholdene tilsier at dette er regningssvarende. Det vises forøvrig til at problemstillingen i så måte er tilsvarende den kommunestyret står ovenfor når den skal vurdere om historiske bygninger skal fritas etter dagens esktl § 7 b.

- Eiendomsskatten er en objektskatt, slik at områdenes inntekter er irrelevant

Departementet legger vekt på at eiendomsskatt på nasjonalparker og naturreservater er en tilleggs kostnad som ikke har noen sterk begrunnelse, siden eiendommens utnyttelsesmuligheter er begrenset, se side 14 i høringsnotatet. USS er ikke uenig i at fritak sannsynligvis vil være hovedregelen, men at dette ikke begrunner et obligatorisk, men et frivillig fritak.

- Begrensede utnyttelsesmuligheter gir ikke nødvendigvis utslag i verdsettelsen

Departementet fremhever at de begrensninger som følger av vernetyper skal uansett hensyntas ved eiendomsskatteverdsettelsen, slik at grunnlaget som oftest blir lavt for slike eiendommer. USS vil minne om at eiendomsskatten i utgangspunktet ikke tar i betraktning de restriksjoner en eiendom er underlagt, siden eiendomsskatten er en objektskatt. Det fremgår av en 100 årig høyesterettspraksis. Om dette vises blant annet til Statnett-dommen³, hvor det fremgår at det er *”eiendommen med den foretatte utbyggingen som er skatteobjekt, ikke den aktuelle eiers økonomiske interesse i denne”,* og at man har *” ved fastsettelse av den objektiviserte verdi også sett bort fra generelle byrder som er pålagt de aktuelle eiendommene.”*

Dette prinsippet er ikke gjennomført fullt ut. Prinsippet om at eiendomsskatten er en objektskatt, og ikke en skatt på avkastningsmuligheten, er imidlertid et argument for at kommunestyret bør gis adgang til å vurdere om utmarksområdene skal fritas.

USS vil endelig fremheve at reelle grunner taler for likebehandling av samtlige områder som er vernet etter naturmangfoldloven⁴. En slik likebehandling kan best oppnås ved innføring av frivillige fritak for samtlige av områdene.

³ Rt. 1999 s.192

⁴ Tilsvarende gjelder for lavproduktiv grunneiendom, uavhengig eierskap, se punkt 3.3.2 nedenfor.

2.3 Ad punkt 5.3 – Finansdepartementets forslag om fritak for statlige grunneiendommer som tjener allmennyttige formål

2.3.1 Finansdepartementets forslag

Finansdepartementet foreslår i høringsnotatet punkt 5.3 å innføre obligatorisk fritak for statlig "lavproduktiv" grunneiendom som tjener allmennyttige formål, enten staten er direkte eller indirekte eier. Departementet begrunner forslaget i følgende hensyn:

- Områdene tilrettelegger for naturopplevelser, friluftsliv og rekreasjon
- Staten ivaretar ideelle offentlige oppgaver i områdene
- Områdene har begrenset råderett og inntektsmulighet
- Det er lite rimelig at eiendomsskatten kommer som en tilleggskostnad for statlige foretak som går med underskudd
- Verdsettelsen av områdene er vanskelig

Departementet går ikke inn for tilsvarende fritak for lavproduktiv grunneiendom i *privat* eie.

2.3.2 USS' merknader

Etter USS' oppfatning bør også Finansdepartementets forslag om å frita statlige lavproduktive grunneiendommer *gjøres frivillig*. Videre mener USS at fritakene i tillegg må omfatte lavproduktiv grunneiendom i *privat eie*, ikke kun statens eiendommer. USS viser til begrunnelsen i punkt 2.2.2.1 og 2.2.2.2 over, som får tilsvarende betydning her. I tillegg begrunner USS sitt standspunkt i følgende forhold:

- Hensynet til de faktiske forholdene skal legges til grunn

På samme måte som for statlige eiendommer, er også mange privateide lavproduktive områder ilagt rådighetsinnskrenkninger eller andre restriksjoner som kan tale for fritak. Det bør være opp til kommunen å vurdere om restriksjonene tilsier at fritak bør innvilges. Det avgjørende må være de faktiske begrensningene i eierådigheten og om eiendommen er så sterkt båndlagt at kommunestyret velger å frita områdene fra eiendomsskatt. Av departementets forklaring på "lavproduktive områder" fremgår at blant annet fjell- og bergformasjoner anses som "helt uproduktive områder". USS kjenner flere medlemskommuner der slike områder er privateid, for eksempel Trongedalsnuten i Åmli kommune. Etter USS' oppfatning må disse kommunen få mulighet til å frita slike områder fra eiendomsskatt dersom det er et ønske om dette.

- Eiendomsskatten som objektskatt vektlegger ikke eierskap

Eiendomsskatten er en objektskatt, hvor eierskapet er irrelevant. Etter USS' oppfatning tilsier det at private lavproduktive eiendommer må likestilles med statens eiendommer. Det oppnås best ved innføring av frivillige fritak for samtlige av områdene.

Departementet har i høringsnotatet vist til endringene i fritaksbestemmelsene i eiendomsskatteoven i 1992, der skatteplikten for eiendommer eid av staten ble utvidet.

Departementet anfører at situasjonen nå er endret vesentlig, ettersom det er adgang til å skrive ut eiendomsskatt på all eiendom.

USS kan ikke se at det foreligger grunnlag for å forskjellsbehandle statlig og privat eiendom, når det i begge tilfeller er hensyn som taler for fritak av eiendomsskatt for eiendommer som er underlagt offentligrettslige restriksjoner, snarere tvert i mot. I 1992 ble fritaksbestemmelsene i esktl. §§ 5 og 6 endret ved lov 15. mai 1992 nr 45 nettopp for å begrense konkurransevridningen når statlige aktiviteter konkurrerer med private. Dagens forslag til kun å fritta statlig lavproduktiv eiendom vil igjen medføre en konkurransevridning for statlige eiendommer. Lovgiver ønsket å gå bort fra denne vridningen i 1992. USS mener konkurransevridningen er uheldig.

Departementet anfører på side 12 i høringsnotatet at *"statens spesielle stilling legitimerer at eierforholdet tillegges vekt ved fritaksbestemmelsenes utforming"*, på bakgrunn av *"statens særskilte rolle og posisjon knyttet til administrasjon og allmenntytte, samt ivaretagelse, bevaring og fordeling av fellesgoder"*. USS er ikke enig i departementets vurdering, og viser til uttalelsene i pkt 8.2 i Innst.O.nr.46 (1991-1992), der følgende er fremhevet av komiteens flertall:

*"Flirtalet syner i denne samanheng til at grunngevinga for å ha høve til å skrive ut eigedomsskatt på statseigde eigedomar er å **skape skattemessig lik handsaming mellom statleg og privat bruk av eigedom**. Eigedomsskatt på statseigde eigedomar som har eit privat brukspotensiale vil då skape slik skattemessig lik handsaming."* (uthevet her)

Skattemessig likhet mellom privat og statlig eiendom kan etter USS' oppfatning kun oppnås ved at det innføres samme adgang for kommunene til å vedta frivillige fritak for lavproduktiv eiendom, uavhengig om eiendommen er eid av stat eller private.

Til støtte for USS' oppfatning om at fritaket må gjøres frivillig vises det til vurderingene i Innst.O.nr.46 (1991-1992) kap. 8 og Ot.prp.nr. 21 (1991-1992) kap. 8 s. 50:

*"En bestemmelse som utvider kommunens adgang til å utskrive eiendomsskatt på statseide eiendommer kan utformes på to prinsipielt sett forskjellige måter. Bestemmelsen kan enten inntas i eiendomsskatteloven § 5, som en begrensning av hvilke eiendommer som obligatorisk er fritatt, eller den kan utformes **slik at kommunen etter egen vurdering kan bestemme i hvilken utstrekning den vil fritta slike statseide eiendommer**. Departementet mener lovregelen mest hensiktsmessig kan inntas som en ny bokstav d i lovens § 6. **Kommunen stilles da friere med hensyn til hvilke eiendommer den ønsker å ilegge eiendomsskatt.***

Den statlige eiendomsmasse er som nevnt mangeartet og det kan derfor være behov for å fastsette nærmere regler om hvilke statseide eiendommer som kan gjøres til gjenstand for eiendomsskatt. Departementet foreslår derfor at det i eiendomsskatteloven §6 inntas et nytt annet ledd som gir departementet hjemmel for å fastsette nærmere regler om innholdet av bestemmelsen i første ledd." (uthevet her)

De samme hensyn er relevante i dag.

- Hensynet til skattyternes driftsunderskudd er irrelevant

Departementet har vist til at Statskog SFs forvaltning av rene utmarksområder isolert sett går med underskudd, slik at eiendomsskatt vil medføre en økning av Statskogs driftsunderskudd på dette området. Finansdepartementet uttaler videre at underskuddet må finansieres av Landbruks- og matdepartementet, og anfører at betaling av eiendomsskatt *"innebærer en utilsiktet overføring av midler fra staten til de kommuner som skriver ut eiendomsskatt på Statskog SFs lavproduktive grunneiendommer"*.

Kommunene kan ikke se at det er dokumentert at Statskogs forvaltning av rene utmarksområder går med underskudd. Videre er det heller ikke angitt hva departementet mener er «rene utmarksområder».

Kommunene og USS er videre uenige i at eiendommens avkastning er et avgjørende hensyn for hvorvidt eiendommen skal underlegges eiendomsskatteplikt. Siden eiendomsskatten er en objektskatt, er skattyters driftsunderskudd i utgangspunktet irrelevant. Det er bare der det er tale om en varig, lav avkastningsmulighet dette vil ha betydning for eiendommens omsetningsverdi. USS er videre av den klare oppfatning at dersom Statskogs arealer ble lagt ut for salg, ville de klart hatt en omsetningsverdi, selv om det ikke er anledning til fri kommersiell utnyttning av eiendommen.

USS er imidlertid av den oppfatning at ovennevnte momenter, sammenholdt med begrunnelsen i punkt 2.2.2.1 og 2.2.2.2, tilsier at det bør innføres en adgang for kommunene til å vedta et frivillig fritak for lavproduktiv grunneiendom, uavhengig eierskap.

2.4 Ad punkt 5.4 – Departementets forslag om fritak for Forsvarets skytefelt

Departementet foreslår fritak for forsvarets øvingsområder. Forslaget er begrunnet med at områdene benyttes for opprettholdelse av rikets forsvar og at det derfor er lite rimelig å ilegge eiendomsskatt, samt at områdene er lite egnet til annen bruk.

Departementet går ikke inn for tilsvarende fritak for Forsvarets øvingsfelt i privat eie, fordi Forsvarets bruk er begrenset i tid og rom.

Etter USS' oppfatning, bør forslaget til fritak av Forsvarets områder *gjøres frivillige*. Slik USS ser det er det heller ingen grunn for å skille mellom eiendommer som inngår i Forsvarets øvingsfelt eid av staten eller private. USS kan ikke se at departementets begrunnelse om at private eiere får et økonomisk vederlag fra Forsvaret, og at Forsvarets bruk er begrenset i tid og rom, er relevante moment i vurderingen av ikke å innføre fritak for eiendomsskatt for privateide områder. Ved sin begrunnelse beveger Finansdepartementet seg bort fra det prinsipielle grunnlaget for eiendomsskatten som objektskatt.

Såfremt eiendommene kan likestilles i den perioden områdene faktisk blir benyttet til øvingsområder, taler det også for at private områder bør fritas. Videre er det en forutsetning for fritak at eiendommen kun kan fritas i tidsrommet Forsvaret benytter eiendommen.

USS viser for øvrige til punkt 2.3.2, jf. 2.2.2 over.

2.5 Ad punkt 5.5 – Bebygd eiendom og tomteareal skal fortsatt ilegges eiendomsskatt

USS er enig i departementets forslag om at bebygd eiendom og tomteareal ikke skal omfattes av forslagene til fritak. Dette samsvarer med grunnleggende prinsipper bak eiendomsskatten. USS stiller seg således bak departementets vurdering på side 20:

”Likhets hensynet tilsier at bebygde eiendommer og tomtegrunn som ikke er bebygd, kan ilegges eiendomsskatt i samsvar med eieendomsskattelovas regler selv om de ligger i et område som her foreslås fritatt for eiendomsskatt.”

Departementet har på denne bakgrunn foreslått følgende lovtekst i eskl § 5 j, jf. siste setning:

”Fritaket gjeld ikkje bygning med tomt og tomteareal, jamvel om arealet ikkje er utbygd enno.”

USS legger til grunn at ordlyden *”bygning med tomt og tomteareal”* skal tolkes i samsvar med prinsippene om naturlig arrondert tomt til bygg og installasjoner, der tomtestørrelsen ikke er fastsatt på forhånd.

2.6 Ad punkt 5.6 – Problemer knyttet til verdsetting av lavproduktive områder, nasjonalparker mv.

I høringsnotatet fremhever departementet i kap 5.6 en rekke problemer knyttet til verdsetting av lavproduktive områder og verneområder. Departementet uttaler:

*”Også manglende omsetning av denne type eiendommer kan vanskeliggjøre takseringsarbeidet for kommunen. Departementet mener det ville være svært **uheldig dersom høye takseringskostnader på svært lavproduktive arealer i realiteten blir et hinder for utskrivning av eiendomsskatt i hele kommunen.** Departementet legger til grunn at innføring av fritak for eiendomsskatt for de omhandlende eiendommer vil innebære en vesentlig reduksjon av risikoen for denne utilsiktede virkningen av eiendomsskattereglenes nåværende utforming.”* (uthevet her)

Slik USS ser det, er uttalelsen fra departementet ikke et argument for at det foreslåtte fritaket må gjøres obligatorisk, men at det bør være en *adgang* for kommunen å fritta slike eiendommer. Det er kommunene som er nærmest til å vurdere forholdet mellom kostnader og inntekter, noe som vil variere avhengig av om det er en eller flere grunneiere til slike arealer, hvilken bruk som er tillatt etc. I noen kommuner ligger forholdene godt til rette for at det vil lønne seg å taksere utmarksområdene og i andre kommuner ikke. Prinsippet om at eiendomsskatten er en frivillig kommunal skatt taler som nevnt for at fritakene gjøres frivillig.

USS viser videre til uttalelsen ovenfor om at fritaket i tillegg bør gjelde øvrige verneområder, samt lavproduktivt privat grunneiendom. Takseringsarbeidet i slike områder er like utfordrende som takseringen av naturreservater m.v. Det er således kun på denne måten man unngår de

”utilsiktede virkningene av eiendomsskattereglenes nåværende utforming”, som departementet viser til.

2.7 Ad punkt 5.7 – Departementets forslag om fritak for takseringsplikten for eiendommer som er fritatt etter eieendomsskattelova §§ 5 og 7

Etter dagens regler er kommunene forpliktet til å takserer samtlige eiendommer, hva enten de er underlagt obligatorisk (esktl § 5) eller frivillig fritak (esktl § 7) for eiendomsskatteplikt. Bestemmelsen er imidlertid praktisert slik at taksering kun gjennomføres for eiendommer som kan fritas for eiendomsskatteplikt etter esktl § 7.

USS er positiv til departementets forslag om å oppheve takseringsplikten for samtlige eiendommer som er fritatt, dvs. også for eiendommer som er fritatt etter esktl § 7. USS mener forslaget vil bidra til reduserte kostnader tilknyttet takseringsarbeidet i kommunene. Det blir da opp til den enkelte kommune å vurdere om den ønsker å takserer fritatte eiendommer etter § 7. For det tilfelle et senere kommunestyre skulle ønske å skattlegge eiendommer som tidligere har vært fritatt for eiendomsskatt, vil det nødvendiggjøre en taksering - begrenset til den aktuelle eiendomskategori eller det aktuelle området.

USS har ingen innvendinger mot departementets forslag om å videreføre listeføringsplikten for fritatte eiendommer.

2.8 Ad punkt 6 – Økonomiske og administrative kostnader

I høringsnotatet punkt 6 gir departementet en oversikt over økonomiske og administrative kostnader som forslaget vil medføre. Departementet understreker at det er knyttet usikkerhet til anslagene, siden departementet ikke har kartlagt praksis eller takster i enkeltkommuner.

Finansdepartementet beskriver provenyanslagene som følger:

”Dersom en legger en takst på 100 kroner per daa til grunn for verdsettingen, og forutsetter at eiendommen ilegges den maksimale eiendomsskattesatsen på 7 promille, blir den samlede reduksjonen i kommunal eiendomsskatt på nasjonalparker og naturreservat om lag 12 mill. kroner for kommuner med eiendomsskatt i hele kommunen. Dette motsvares i all hovedsak av redusert eiendomsskatt for Statskog.”

Etter USS’ oppfatning er Finansdepartementets provenyvurdering for dårlig utredet. USS mener departementet er forpliktet til å anslå provenyvirkningene av departementets samlede forslag.

Videre påpeker departementet at forslaget først og fremst vil berøre store fjellkommuner som får reduserte eiendomsskatteinntekter. Departementet viser deretter til 4 kommuner, herunder Hattfjelldal, som kan forvente å få reduserte eiendomsskatteinntektene mellom 1 og 2 millioner kroner hver. Hattfjelldal kommune er USS-medlem, og det er også flere av USS’ medlemskommuner som vil bli spesielt berørt av departementets forslag til regelendring.

Selv om det samlede provenytapet ikke er så stort, vil det ha stor virkning for de kommunene som lojalt har fulgt opp stortingsvedtaket om at samtlige eiendommer må verdsettes og beskattes ved innføring av eiendomsskatt i hele kommunen. Departementets argumenter for skattefritak er bl.a. at kommunen vil bli påført store kostnader i forbindelse med takseringsarbeidet dersom eiendommene skal beskattes. For de kommunene som alt har innført eiendomsskatt på slike arealer er utgiftene alt påført og betalt. Om man nå reverserer vedtaket, betyr det at kommunene blir påført et tap – som følge av at man heller ikke gis anledning til å skrive ut skatt på de områder som alt er taksert. I denne sammenheng må det også nevnes at Statskog, som departementet viser til spesielt, heller ikke har påklaget takstene videre.

2.9 Ad punkt 7 – Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Forutsatt at forslagene til eiendomsskattefritak for utmarksområdene gjøres frivillige, har USS ingen merknader til at endringene foreslås fremmet i lovforslag høsten 2012, slik at endringene trer i kraft med virkning fra skatteåret 2013. I motsatt fall bør endringen ikke gjennomføres før kommunene har fått dekket inn sine kostnader ved takseringen av disse eiendommene.

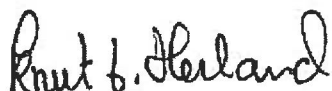
3 USS' FORSLAG TIL LOVTEKST

På bakgrunn av ovennevnte, foreslår USS at bestemmelsen om skattefritak for visse utmarksområder gjøres frivillig og inntas som et tillegg til dagens bestemmelse i esktl. § 7. Et slikt tillegg kan eksempelvis lyde slik (ny bokstav f, g og h):

- f) Eigedom som vert nytta av Forsvaret til forsvarsanlegg, avgrensa leirområde eller militært øvingsområde.*
- g) Område som er vedteke verna i medhald av lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven). Fritaket gjeld også for område verna etter den tidlegare lov 19. juni 1970 nr. 63 om naturvern. Fritaket gjeld ikkje bygning med tomt og tomteareal, jamvel om arealet ikkje er utbygd enno.*
- h) Ubebygd, lavproduktiv grunneigedom. Fritaket gjeld ikkje tomteareal, jamvel om arealet ikkje er utbygd enno."*

Med vennlig hilsen

Utmarkskommunenes Sammenslutning

Knut J. Herland
Leder i USS